
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ
И КУЛТУРНА ПОЛИТИКА

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д. изк. Симеон Недков Недков,

за дисертационен труд на докторант Анета Дончева Дончева на тема „Видове библиотеки при промяна на парадигмата на библиотечната теория и практика” за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Книгознание, библиотекознание и библиография)

Анета Дончева има магистърска степен по библиотечно дело и информационни науки и както се вижда от автобиографичните бележки основната част от нейната професионална, изследователска и преподавателска кариера е вследствие на интересите ѝ в областта на библиотечната теория и практика. Започнала е кариерата си в Регионалната библиотека в гр. Добрич и от 1985 година работи в Националната библиотека "Св. Св. Кирил и Методий"- София, където вече десета година е зам. директор по библиотечно дело. Тя е изявен наш специалист в областта на библиотечното управление и организация. Има много изследвания в областта на библиотечната и информационната политика и библиотечните ресурси, международните библиотечни връзки и в други библиотечни области. Тя притежава голям професионален опит, включващ и преподаване по дисциплината „библиотечен мениджмънт”. Тя е ръководител и координатор на няколко национални и международни

проекта на Националната библиотека през последните десет години. Анета Дончева е един от учредителите и член на Българска библиотечно-информационна асоциация (ББИА), а от 2011г. е член на Съюза на българските журналисти (СБЖ).

Очевидно е, че настоящият дисертационен труд е плод на дългогодишна ѝ работа, както и на трайния ѝ професионален интерес към актуалните теми в развитието на библиотеките и библиотечното дело.

1. Описание на представените материали

Представените от Анета Дончева материали са в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ.

Дисертационният труд е разработен на 271 страници, съдържа 6 броя таблици и 5 броя приложения. Библиографските източници са 93 броя, а използвана литература 92 броя.

Съдържанието и качеството на автореферата отразява точно структурата и основните резултати, постигнати в дисертацията.

Докторантката е приложила списък на своите публикации, съдържащ 33 публикации, от които книги, учебници и сборници - 5 броя и статии в периодични издания, сборници, справочници - 28 броя. Познавайки добре нейната работа със сигурност знам, че тя има много повече публикации, но тук явно е представила само тези, които са пряко свързани с темата на дисертационния труд. Характерът и качеството на публикациите даже надминават изискванията на СУ за публична защита на дисертационен труд.

2. Оценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Дисертационният труд навлиза уверено в най- дискутирания в момента проблем в библиотеките. Този проблем има и сериозни практически измерения. Те са свързани с промените в библиотеките в ерата на цифровите технологии и “смяна на парадигмата” в глобалното информационно пространство. Много добро впечатление правят не само очевидно дълбоките познания по темата, но и убедително направените сравнения и аргументираните изводи.

Докторантката познава много добре състоянието на изследвания проблем в теорията и практиката, оценява критично и творчески

литературния материал и прави задълбочен сравнителен анализ на теоретичните постановки.

Избраната методика на изследване, включваща система от критерии и анализ на източници, като цяло позволява да се постигне набелязаната цел и да се получи адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

Дисертационният труд в посочения по-горе обем и структура е изключително логично изграден и отразява проблемите на развитието и съвременното състояние на видовете библиотеки, включително на българските библиотеки.

В *Глава Първа* е направен анализ на състоянието на проблема в библиотечната теория и практика, като е показан натрупаният теоретичен и богатият практически опит в чужбина и у нас по проблемите на видовете библиотеки в традиционния им вид, но и на тези, появили се в информационното общество. Разкрит е целият противоречив опит по класифицирането на библиотеките по видове. В тази част докторантката смело предлага и работна класификационна схема на традиционните и новопоявилите се видове библиотеки, която е изработена и аргументирана от автора на труда на базата на няколко основополагащи критерия.

В *Глава Втора* основно са разкрити тенденциите в развитието на традиционно съществуващи библиотеки – национални, обществени, университетски, специални и училищни. Тук активно е използван емпиричния материал, събран в приложенията.

В *Глава Трета* вече са дадени характеристики на видове библиотеки, появили се в информационното общество – електронни /дигитални, хибридни и виртуални библиотеки. Анализирани са и някои европейски и национални дигитални библиотеки с голямо значение за развитието на информационното общество. В тази глава са разкрити основни тенденции в развитието на видовете библиотеки, като са приложени таблици и схеми.

Уводът и заключението логично представят целите и изводите от изследването. Те, заедно с основното съдържание показват собствен авторски принос, оригиналност в подхода и изводите и умения за изследователска работа.

Като цяло дисертационният труд печели със сериозния анализ на основните тенденции в развитието на видовете библиотеки и връзките между тях. С това, че са разкрити новите технологични модели и

състоянието на видовете библиотеки на границата между съществуващите и действащи до сега библиотеки и библиотеките на бъдещето. Изследвани са новопоявилите се видове и тяхното отличие от досегашните. На основата на добрите сравнителни анализи осъществени в изследването, докторантката формулира значими изводи, свързани с изследваната проблематика.

В предложената библиография и използвана литература прозират професионалните умения на докторантката да издирва, изучава и ползва коректно наша и чужда литература. Показани са познания и съвестно, но критично отношение към написаното по темата.

Изборът на докторантката при събирането и представянето на изключително ценния емпиричен материал (пет броя приложения) остава впечатление за едно дълбоко разбиране на третирания проблем.

3. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

За първи път в България се обобщават нови факти в подкрепа на тезата за промяна на парадигмата на библиотечната теория и практика.

Докторантката чрез собствена методика, включваща система от критерии и анализ на източници, за първи път анализира мащабите на промените от началото на XXI век в българските библиотеки и на тази основа извежда възможните трансформации на видовете.

Съществен принос е сравнителният анализ на състоянието на видовете библиотеки на границата между съществуващите и действащи досега библиотеки и библиотеките на бъдещето, както и авторски модел (схема) на видовете библиотеки в настоящия момент.

На практика постигнатото от дисертационния труд може да послужи като основа за усъвършенстване на българското библиотечно дело. В професионалната и социална практика всеки управляващ библиотека и всеки библиотекар може да оцени посочените тенденции и резултати, а така също да коригира част от своята практика.

Фактите, анализът и изводите от настоящата работа могат да бъдат използвани в изучаваните дисциплини в библиотекознанието.

Като първи обобщен материал по тази тема, той може да служи като основа за бъдещи научно-практически изследвания.

4. Критични бележки и препоръки

Като осъзнавам колко обширна е темата, смятам, че докторантката би могла да подкрепи своите тези с още примери за новите видове библиотеки.

Като съм убеден, че дисертацията притежава всички качества на задълбочено и актуално изследване, препоръчвам в скоро време да се появи като самостоятелно монографично издание, допълнено с направените по време на защитата бележки.

5. Заключение

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и правилника на СУ „Св. Климент Охридски“. Дисертационният труд показва, че докторантката Анета Дончева притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност като демонстрира качества и умения за провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Анета Дончева образователната и научна степен „доктор“* по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Книгознание, библиотекознание и библиография).

10.07.2014 г.

София

(проф. д. изк. Симеон Недков)